

Riktlinjer - skolplacering

Inledning

Bildningsförvaltningens riktlinjer för skolplacering syftar till att främja vårdnadshavarens möjlighet att lämna önskemål om skolplacering samt säkerställa en likvärdig och rättvis hantering av skolplaceringar. Riktlinjerna avser placering i förskoleklass vid ordinarie skolvalsperiod, turordning vid önskemål om byte av skolplacering, skolplacering vid flytt till Trelleborgs kommun efter ordinarie skolvalsperiod samt skolövergångar för elever som går på en skola där nästföljande årskurs inte finns.

Placering i förskoleklass vid ordinarie skolvalsperiod

Vem omfattas av skolvalet?

- Elever boende i Trelleborgs kommun som ska börja förskoleklass höstterminen 2020.
- Elever som ska flytta under 2020 och vill ansöka utifrån en kommande folkbokföringsadress. Den kommande folkbokföringsadressen ska styrkas med till exempel ett bostadskontrakt eller hyreskontrakt i samband med skolvalet.
- Elever boende i andra kommuner som önskar skolplacering i Trelleborgs kommun och som ska börja förskoleklass höstterminen 2020 kan ansöka om skolplacering i Trelleborgs kommun. Dessa elever tas emot i mån av plats, se urvalsgrunder.

Placering

I Trelleborgs kommun kan vårdnadshavarna fritt välja skola. I första hand placeras elever utifrån vårdnadshavarnas önskemål, men i vissa fall kan kommunen frånga vårdnadshavarnas önskemål och istället placera eleven vid en annan skola nära hemmet. Detta kan ske när en placering skulle medföra att en annan elevs berättigade krav på placering vid en skolenhet nära hemmet åsidosätts eller att den önskade placeringen skulle medföra betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter för kommunen som till exempel att en skola är full. Alla barn ska ha möjlighet att få plats på en skola nära sitt hem, även om ingen är garanterad en plats på den närmaste skolan.

I de fall som vårdnadshavarens önskemål frångås, tillämpas följande urvalskriterier i angiven ordning:

1. Skolområdets upptagningsområde¹.
2. Syskonförtur – Gäller under förutsättning a) att det barn som ansökan avser har ett syskon² med placering i åk F-6 på den aktuella skolan vid terminsstart det läsår som ansökan avser och b) att vårdnadshavarna aktivt önskat plats på den aktuella skolan. I den händelse att antalet barn med syskonförtur är större än antalet tillgängliga platser så görs en prioritering bland dessa barn utifrån principen om relativ närhet.
3. Relativ närhet (se bilaga 1). Elev med längst relativ närhet jämfört med den alternativa skolan har förtur.

Efter att alla önskemål beaktats så långt som möjligt placeras:

4. Barn som inte kan få plats utifrån önskemål Om barn inte kan beredas plats utifrån något av vårdnadshavarnas önskemål eller om vårdnadshavarna inte lämnat önskemål, placeras eleven vid en skola nära hemmet.

I mån av plats efter att ovanstående grupper antagits kan kommunen ta emot:

5. Elever som ej är boende i Trelleborgs kommun – Barn som bor i andra kommuner kan ansöka om skolplacering i Trelleborgs kommun, även om barnet kommer att bo kvar i hemkommunen när skolan börjar³.

Turordning vid önskemål om byte av skolplacering

Vårdnadshavare som önskar en annan placering för sitt barn än den som anvisats har möjlighet att ansöka om alternativ skolplacering när som helst under läsåret. Byte av skola kräver att vårdnadshavarna är överens. Ett sådant byte sker i mån av plats. Följande urvalskriterier tillämpas i angiven ordning:

1. Skolområdets upptagningsområde.
2. Syskonförtur – Gäller under förutsättning a) att det barn som ansökan avser har ett syskon⁴ med placering i åk F-6 på den aktuella skolan vid terminsstart det läsår som ansökan avser och b) att vårdnadshavarna aktivt önskat plats på den aktuella skolan. I den händelse att antalet barn med syskonförtur är större än antalet tillgängliga platser så görs en prioritering bland dessa barn utifrån principen om relativ närhet.
3. Relativ närhet (se bilaga 1). Elev med längst relativ närhet jämfört med den alternativa skolan har förtur.

Ett positivt beslut om skolplacering, efter ansökan om skolbyte, ersätter det tidigare beslutet om skolplacering. En ansökan om skolbyte innebär att elevens befintliga placering upphör på den befintliga skolan om eleven kan tas emot på en önskad skola.

---

¹ Upptagningsområdet beslutas inför varje nytt läsår. Vid förstahandsval inom upptagningsområdet är eleven garanterad plats på skolan såvida en klass startar på skolan.

² Med syskon menas i detta sammanhang barn boendes i samma hushåll och oavsett om barnen är biologiska syskon eller inte och oavsett vårdnadshavare. Folkbokföringsadressen betraktas i normalfallet som barnets boendeadress.

³ Observera att denna grupp inte avser barn som har skyddad folkbokföring på en adress utanför Trelleborgs kommun men som bor inom kommungränsen.

⁴ Med syskon menas i detta sammanhang barn boendes i samma hushåll och oavsett om barnen är biologiska syskon eller inte och oavsett vårdnadshavare. Folkbokföringsadressen betraktas i normalfallet som barnets boendeadress.

Skolplacering vid flytt till Trelleborgs kommun efter ordinarie skolvalsperiod

Barn som flyttar till Trelleborgs kommun efter ordinarie skolvalsperiod och som inte deltagit i skolvalet genom att styrka en kommande folkbokföringsadress med ett bostadskontrakt placeras löpande.

Vårdnadshavarnas önskemål beaktas så långt som möjligt, det vill säga i mån av plats. Om plats inte kan erbjudas utifrån vårdnadshavarnas önskemål tillämpas placering vid en skola nära hemmet.

Skolövergångar för elever som går på en skola där nästföljande årskurs inte finns

I Trelleborgs kommun tillämpas följande turordning för skolplacering av elever som går på en skola där nästföljande årskurs inte finns:

1. Elever som har gått på en skola som är matarskola till den mottagande skolan – Placering sker i enlighet med förteckning över matarskolor.
2. Relativ närhet (se bilaga 1) –I den händelse att den mottagande skolan inte har plats för alla elever som gått på dess matarskola/matarskolor så sker en inbördes prioritering av alla berörda elever som gått på den mottagande skolans matarskola/matarskolor utifrån principen om relativ närhet. Elev med längst relativ närhet jämfört med den alternativa skolan har förtur.

Om det finns elever som inte får plats, erbjuds en skolplacering nära hemmet.

Bilaga 1, Relativ närhet

Med relativ närhet (c) åsyftas differensen mellan färdvägen till en alternativ skola (a) och färdvägen till den önskade skolan (b), d.v.s. $a-b=c$.

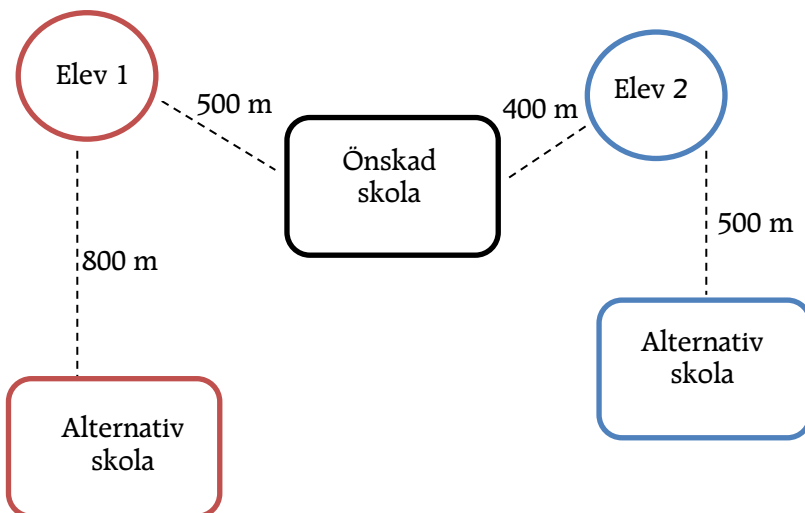
Färdvägen (inte fågelvägen) beräknas från folkbokföringsadressen till skolans adress. Relativ närhet betyder inte att det alltid är eleven som bor närmast skolan som får platsen eftersom det ibland kan vara en väsentligt mindre uppoffring för en elev som bor relativt nära skolan att gå i en annan skola än för en elev som bor längre bort.

Den alternativa skolan utgörs av den kommunala skola med aktuell årskurs som kommunen annars skulle placera eleven i.

Tre exempel på relativ närhet

Exempel 1

Här har elev 1 längst relativ närhet i en jämförelse med den alternativa skolan. Därför har elev 1 rätt till platsen på skolan jämfört med elev 2:

$$800 \text{ m (a)} - 500 \text{ m (b)} \\ = 300 \text{ m (c)}$$

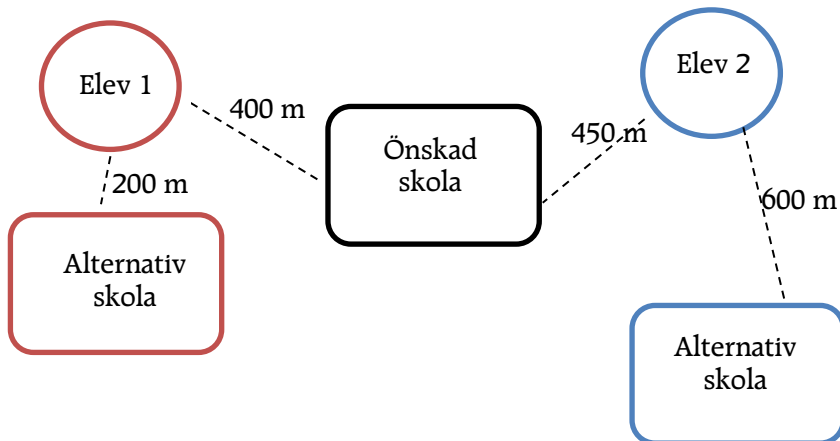
Den relativa närheten för elev 1:
300 m

$$500 \text{ m (a)} - 400 \text{ m (b)} \\ = 100 \text{ m (c)}$$

Den relativa närheten för elev 2:
100 m

Exempel 2

Här har elev 2 längst relativ närhet i en jämförelse med den alternativa skolan.
Därför har elev 2 rätt till platsen på skolan jämfört med elev 1:

$$200 \text{ m (a)} - 400 \text{ m (b)} \\ = - 200 \text{ m (c)}$$

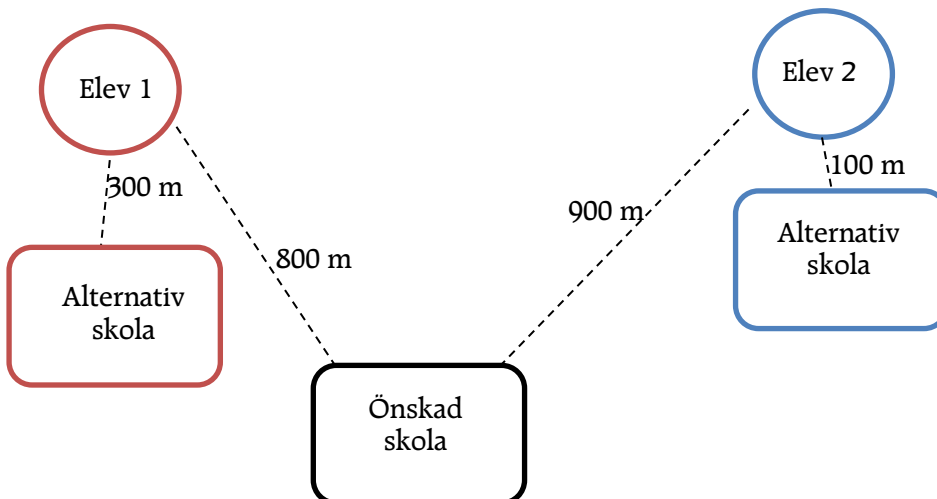
Den relativa närheten för elev 1:
- 200 m

$$600 \text{ m (a)} - 450 \text{ m (b)} \\ = 150 \text{ m (c)}$$

Den relativa närheten för elev 2:
150 m

Exempel 3

Här har elev 1 längst relativ närhet i en jämförelse med den alternativa skolan.
Därför har elev 1 rätt till platsen på skolan jämfört med elev 2:

$$300 \text{ m (a)} - 800 \text{ m (b)} \\ = - 500 \text{ m (c)}$$

Den relativa närheten för elev 1:
- 500 m

$$100 \text{ m (a)} - 900 \text{ m (b)} \\ = - 800 \text{ m (c)}$$

Den relativa närheten för elev 2:
- 800 m

Bilaga 2, Urval av tillämpliga bestämmelser

Skolplacering i förskoleklass regleras i skollagen (2010:800) kapitel 9 och skolplaceringar i grundskolan i skollagen kapitel 10. Dessa bestämmelser har en snarlik utformning och uttrycker att utgångspunkten vid skolplaceringar är att elever ska placeras vid den av kommunens skolenheter där vårdnadshavarna önskar att eleven ska gå.

9 kap. 15 § skollagen – Placering i förskoleklass

En elev ska placeras vid den av kommunens skolenheter där elevens vårdnadshavare önskar att eleven ska gå. Om den önskade placeringen skulle medföra att en annan elevs berättigade krav på placering vid en skolenhet nära hemmet åsidosätts, ska dock kommunen placera eleven vid en annan skolenhet.

Kommunen får annars frångå elevens vårdnadshavares önskemål endast om den önskade placeringen skulle medföra att betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

9 kap. 15 a § skollagen

En elev som har blivit placerad vid en viss skolenhet har rätt att gå kvar där om inte något annat följer av 15 § andra stycket.

10 kap. 30 § skollagen – Placering i grundskola

En elev ska placeras vid den av kommunens skolenheter där elevens vårdnadshavare önskar att eleven ska gå. Om den önskade placeringen skulle medföra att en annan elevs berättigade krav på placering vid en skolenhet nära hemmet åsidosätts, ska dock kommunen placera eleven vid en annan skolenhet inom sin grundskola.

Kommunen får annars frångå elevens vårdnadshavares önskemål endast om

- 1. Den önskade placeringen skulle medföra betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter för kommunen, eller*
- 2. det är nödvändigt med hänsyn till övriga elevers trygghet och studiero.*

Beslut enligt andra stycket 2 gäller omedelbart, om inte annat beslutas.

10 kap. 31 § skollagen

Den som har blivit placerad vid en viss skolenhet har rätt att gå kvar där om inte något annat följer av 30 § andra stycket. Detsamma ska gälla den som har tagits emot i förskoleklassen och som ska fortsätta sin utbildning i grundskolan vid samma skolenhet.

Rätten enligt första stycket att gå kvar vid en skolenhet gäller inte för en elev som med stöd av 3 kap. 12 e § ska placeras i en årskurs som inte anordnas vid skolenheten.

Ovanstående paragrafer uttrycker att utgångspunkten i skollagen är att elever ska placeras vid den skolenhet där deras vårdnadshavare önskar att eleven ska gå, en princip som benämns ”valfrihetsprincipen”. I ett vägledande uttalande bekräftar

Högsta förvaltningsdomstolen att huvudregeln är att kommuner vid fördelning av elever på skolor i första hand ska utgå från vårdnadshavarnas önskemål.⁵ Domstolen betonar emellertid att de paragrafer som redovisas ovan också uttrycker undantag till denna princip, genom att slå fast att vårdnadshavares önskemål om placering inte får medföra att en annan elevs berättigade krav på placering vid en skolenhet nära hemmet åsidosätts, i vilket fall kommunen ska placera eleven vid en annan skolenhet. Denna princip benämns ”närhetsprincipen”.

Närhetsprincipen är endast allmänt formulerad i lagstiftningen och ger därmed kommuner ett visst friutrymme att definiera vad som avses med ”skolenhet nära hemmet”. I det vägledande uttalandet från Högsta förvaltningsdomstolen uttrycks att absolut närhet (d.v.s. principen om att den elev som bor närmast en skolenhet ges förtur) är en för snäv tolkning av närhetsprincipen.

Enligt HFD ska prioriteringar mellan elever som aspirerar på samma skolplats ske på ett objektiva, sakligt och icke-diskriminerande sätt och hänsyn ska tas till vad som sammantaget är bäst för samtliga inblandade elever. Indirekt uttrycker HFD härigenom att det åligger kommuner att genom rutiner och riktlinjer ange och operationalisera en definition av närhetsprincipen, inom lagens ramar.

I enlighet med skollagens 28 kap. skollagen kan beslut som fattas enligt närhetsprincipen endast överklagas genom laglighetsprövning. Beslut där en elevs vårdnadshavares önskemål frångås kan överklagas genom förvaltningsbesvär till Skolväsendets överklagandenämnd.

Barn som är bosatta i Sverige omfattas av skolplikt enligt 7 kap. 2 § skollagen. Av 7 kap. 10 § skollagen framgår att skolplikten inträder höstterminen det kalenderår då barnet fyller sex år.

Rätt till utbildning gäller utifrån 29 kap. 6 § skollagen även den som har skyddad folkbokföring enligt 16 § folkbokföringslagen.

---

⁵ Mål nr 7748-13